

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne pet- vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz Peterburga 21. jan.

[Izv. dop.]

Kakor pri vsacem narodu, tako je tudi v ruskem več strank, ki so patrijotične, narodne, a se vendar ne skladajo v vsem, ne skladajo v nazorih, po katerem potu se pride do cilja, da si jim je cilj jeden in isti, slava in blagost naroda ruskega. Zdaj pred vojsko se pri nas opazujejo zlasti dve stranki. Obe sti za vojno, ker je car besedo založil za njo in ker narod silno terja, da se osvobode slovanski bratje v Turčiji. Jedna je za to, da se vojna ne začne prej, predno bode Evropa Rusiji meč izročila v roke. Nekoliko, pravijo, je uže to doseženo s konferenco. Še bolj bode, nadaljujejo, kadar se v kratkem času izkaže, da turška ustava in vsa reformska komedija ne velja nič. Ti bi torej radi še dalje diplomatizirali, previdno čakali še bolj ugodnega trenutka. Ta stranka je mala, ali uplivna, ker k njej spada diplomacija in del aristokracije.

Druga in sicer velikansko večja, prav za prav prava narodna stranka hoče, da Rusija precej v boj stopi za Slovane, ne glede na Evropo. Zdaj Evropa vidi, da njena konferenca nij nič dosegla, dosegel bode ruski meč! „Mi ne najemniki i ne slugi Evropi, mi ne mstitelji (maščevalci) za jeja poruganniju čest,“ kličejo ti Rusi s ponosom. Naša borba ne velja za avtoriteto Evrope, nego za svoj interes, za svoje razvitje i razvitje Slavjanstva, naša deviza je v besedah velike carice ruske Katarine: „Kto ne nahodit sebě pomošči v samom sebě, tot ne najdet jeja v pomošči drugago.“

Vse kaže, da bode gotovo zmagala druga stranka, vojevita. Priprave za vojno se po

vsem carstvu poznavaajo. Zahtevanje, da sveta Rusija izpolnjuje svoj slovanski poklic, presilno je, da bi se moglo prezirati ali zadaviti. Novine naše dan na dan prinašajo članke skoro le o tem predmetu. V prozi in v verzih se budi slovanski duh. V pogovorih se čuje le ta predmet. Jaz ne vidim, kako bi možno bilo, da bi se vstali duhovi mogli poleniti in utišiti.

H koncu še to: Generala Černjajevega izgnanje iz vaše Prage je mej takajšnjimi najboljšimi novinami vzbudilo ali prouzročilo mnogo člankov o Avstriji. Piše se z veliko ironijo, ali ker imam izkustvo, da ste mi jednake izpiske vselej črtali, menda iz obzira na vašo tiskovno svobodo, nečem vam jih pošiljati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. januarja.

Iz Prage se javlja, da ministerstvo nij dovolilo novinarju Josipu Friču, ki je iz 1848. leta iz Prage pregnan bil in zadnji čas uredoval „Agramer Ztg.“, vrniti se v rojstveno si mesto Prago.

Iz Pešte se telegrafuje 24. januarja: Denes je bil pet ur trajajoč shod avstrijskih in magjarskih ministrov; od obeh stranij se je živo dajalo izpoznavati pripravljenost zjedinenja. Jutri bode zopet en shod pri Tiszi, potem pa najbrž jeden pri cesarji.

Vnanje države.

Rusi se vedno pripravljajo za boj. Piše se, da se bode proti Turčiji postavilo 500.000 mož. Minister notranjih stvari je na vsa „zemstva“ (okraje) razposlal okrožnico, katera pozivlja, naj se precej delajo priprave za mobiliziranje „narodnago opolčenija“ ali črne vojske. Gubernijalni okraji imajo najprvo zaznamovati one osebe, ki jih smatrajo sposobne za poveljnike „družin“ in „satnij“. Potem imajo: 1. pripravljati orožje za ratnike. 2.

Obleko in druge potrebe preskrbeti, mej tem žveža za vsaj 14 dnij, dokler vojni minister „opolčenja“ ne sprejme v svoj račun. 3. Za vsako družino se ima preskrbeti pratež (trén). Minister zemstvam podaja kredit, katerega gubernijalna blagajnica takoj izplača. Zemstva morajo toliko pripraviti, da se na carjev ukaz opolčenje takoj lahko začne gibati. — Največ ratnikov, ki jih kak gubernij lahko postavi, je 15.000 mož, najmanj 6000. Rusija pa šteje 60 gubernij, izvzemši Kavkaz, srednje-azijska ozemlja in iztočno-morske provincije, ki imajo svojo vojaško upravo. Torej bode ta rezervna vojska velika.

Turški veliki vezir Midhad-paša je dal izdelati veliko svobodomiselnih predlag za „parlament“, mej tem tudi tiskovno postavo, katera tiskovne pregreške postavlja pred potrobnike. Bržkone pa parlament ne bo imel časa baviti se — v Evropi — s temi v Turčiji neizvršljivimi predlagami.

Iz Španije se poroča, da se v okrajih Baskov zopet upori pričakujejo. Madridska vlada je poslala tja 4000 žandarmov, da bi po sili jemali rekrute. Ali Baski nečejo v vojsko stopiti, rekši, da je to proti njihovim stariim pravicam „fueros“, za to rajši pobegajo v gore in se tam na upor zbirajo.

Dopisi.

Iz Štajerskega 24. jan. [Izv. dop.]

Uže večkrat sem hotel izpregovoriti besedo o tem, kar mi denes na srcu leži. Na spodnjem Štajerskem imamo v raznih trgih večkrat na leto semnje. Na teh semnjih se navadno klatijo okolo neki magjarski judje, kateri slabo blago za dobro prodajajo in z priliznenimi besedami šestokrat naše kmete peharijo. Zaradi tega bi ljudem klical: varujte se takih judovskih pritepinov, koji le radi ljudi goljufajo in deró. Kupite raje blaga pri domačih poštenih trgovcih, če tudi plačate par novči-

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins poslovenil J.)

Deveto poglavje.

(Dalje.)

„Draga moja, mislil sem, da vas bode to veselilo. Vedel sem, da bode Armin orgljan in razen tega videvši vas, kako ste blede, sem mislil, da vam bo sprehod dobro del.“

„Del mi je tudi dobro. Počutila se prej nijsem dobro, a manjkalo mi je ravno hladne sape. Vedela sem, da bi me okrepčala, a gospa Ellisova je imela toliko dela in sama, vi veste nijsem mogla iti.“

„Mislil sem, da bodem tu našel gospoda Cooperja, našega cerkvenika,“ rekel je gospod. „Moram ž njim govoriti zarad svitlobe; popoldnevi so sedaj kratki in tako rano se zmračí, da ga moram prositi, naj nekoliko bolj

odpre zagrinjala, drugače jutri ne morem čitati svoje pridige. Morebiti je v žagradu, vsaj v soboto večer je zmirom tu. Najbolje bo, mislim, da ga poiščem.“

Ta hip ravno je stopil gospod Cooper v cerkev in zagledavši duhovnika, približal se mu je; ko je slišal, kaj ima zarad svitlobe storiti, videlo se je, da bi ga rad prosil, naj bi ga spremil nekam, kajti gospod duhovnik je pokazal na mlado gospo rekoč: „Zdi se mi da moram denes iti tija; in ker vi pravite, da imate čas, bilo bi škoda, ko bi ne šel; a ne vem — —“

Potem obrnivši se k gospe, je rekel: „Emilija, gospod Cooper želi, naj bi ga spremil k gospe Glassovi; zdi se mi, da moram vas zapustiti za nekoliko časa. Ali hočete čakati, da se vrnem? Ona stanuje v bližnji ulici a morebiti se bom nekoliko mudil; gre namreč za neke knjige iz knjižnice, katero je nekdo objestno pomazal; bojim se zelo, da je najstarši deček nje to storil. Do jutra moram to

stvar preiskati, in denes večer mi je skoro nemogoče še enkrat hoditi tako daleč; drugače bi ne mislil na to, da bi vas zapustil.“

„O, idite vsakakor,“ rekla je Emilija; nikanar se ne zadržujte. Ljubo mi bo tu sedeti in poslušati godbo. Orgljanje gospoda Arnima mi dela veliko veselja in nij mi dosta mar, koliko dolgo moram čakati. Zato gospodine Arnold, vas prosim, ne prenažite se zaradi mene.“

Gospod Arnold je po teh besedah sklenil oditi, in je najprej gospo peljavši na stol pod prižnico, zares odšel z gospod Cooperjem.

Ves ta čas bila je Jerica nezapazena ter popolnem mirna sedela na vršnji stopnjici, kjer jo je prižnica zakrivala, da je nijso videli. Komaj so se vrata glasno zaprla, vstal je otrok, ter je jel doli iti. Ta hip, ko se je Jerica zmaknila, zganila se je gospa prav blizu sedeča, ter je z nekoliko začudenjem vskliknila: „Kdo je tu?“

Jerica je mirna obstala, ter nij odgovo-

čev več; vsaj dobite dobro blago in dobro blago nema plačila. — Ogerski ali magjarski judje hočejo vedno le našim poštenim kmetom kri piti, družega pa nič. Tedaj ne podpirajte tacih magjarskih ali nemških judov, držite se domačinov. — Še nekaj našim občinskim zastopom in županom. Navada je v trgih, da na semenj živina stoji na trgu, goveje je povsod, da človek ne more iz hiše; tudi vožnja od jednega kraja v drug je nemogoča. Čestokrat pelja glavna cesta ravno skozi trg in skozi priti je jako težavna naloga. Dalje se po vsem trgu nakopiči toliko živinskega blata, da trg po cel teden smrdi. Ali nij to nezdravo in škodljivo? Pa tudi grdo za take trge, ki hočejo biti bolj „nobel“. To se v mestu ne godi. Tam imajo posebne prostore za živino odmerjene. Ali bi tržani ne tudi tako storili?

Iz Dunaja 24. januarja [Izv. dop.] Kedor ve, kako silno imajo Nemci ušesa zamašena za vse, kar diši po Slovanstvu, kako se grdijo in skrunijo v nemških časopisih in knjigah najslavnejši slovanski učenjaki, literati, politiki itd., kako „moderni“ Nемец temu opovrgava vse, kar nij nemškega, kar nij v nemškem duhu, kako zaničevalno piše in govore Nemci osobito o poslednjem času nemško dunajsko židovstvo in Nemštvo, ki ima malo da ne vso dnevno literaturo v svojih pesteh, kako se ti Abrahamovci štulijo v vsa javna društva, ter da je kontingent teh po svojej prisiljivosti, židovske energiji in zopet pasji prilizljivosti v vseh dunajskih stanovih svojo znamenito rolo igra, ta bode umel, s kacimi predsodki sem nedavno s svojimi tovariši stopil v dvorano, kjer se je imelo predavati o najslavnejšem našem pesniku v dunajsko nemškem društvu „Verein der Literaturfreunde“. Za izvrstno predavanje bilo mi je porok ime H. Penna, ki je izboren čestitelj in predstavljatelj Preširnovih poezij. Mnogo je ta mož pisal v nemških knjigah o našem Preširnu, veliko pesnij Preširnovih je preložil jako dobro v nemški jezik ter jih priobčeval v nemških knjigah, nemških lepoznavanskih listih, „Krst pri Savici“ je izdal v posebnej broširi uže leta 1867 leta s životopisom Preširnovim na svitlo. Mnogo pesnij je ponemčenih v raznih letnikih nemške knjige pod naslovom „Die Dioscuren“ in v stoprv letos izišlej knjigi Penovih poezij pod imenom „Die Gestalten“ nahaja se v izvrstnej prestavi Preširnova „Neiz-

trohнено srce.“ „Das unverwete Herz, nach dem Slovenischen des France Preširen,“ se je tudi nedavno deklamirala v dvorani Bösendorferjevi, kjer se umetniki glasbe in pesniki, kakor tudi pevci proslavljajo.

V društvu prijateljev literatur je torej H. Penn v dvorani „Hotel Müller am Graben“ imel prezanimivo predavanje o Preširnu in njega razmerah in uplivu na Anastazija Grūna. Podal je predpravitelj najprej natančno biografijo, naslanjaje se na slovensko izdajo Preširna od J. Jurčiča in J. Stritarja. (Mimo gredé naj omenim, da bi bilo morebiti zopet čas, izdati drug natis ove knjige, ker je uže nikjer več nij dobiti.) Povedal nam je, pod kacimi razmerami je Fr. Preširen narodel se, vzrasel, šolal se; kako je izpoznal se z grofičem A. Auerspergom, kojega učitelj je bil; kako je Anastazij Grūn sam pripoznaval dobrodejen upliv svojega učitelja na njegov mladi um in srce; kako je lepa ozka zveza objemala „dva najslavnejših mož Kranjske; jeden aristokrat po svojej nemškej izgoji primoran, delovati kot nemški pesnik, drugi prave ljudske korenine sin, ki je podaril svojim slovanskim bratom um in srce, ki je peval in prizadeval se vsemogočnim žarom bogatega svojega pesniškega srca.“ Kako izpodbujevalno je Preširen na Grūna uplival in podpiral njega pesniške proizvode, s kako bogatimi nazori o svetu in zgodovini je takrat še malo znani slovanski poet njega navdajal, to pripoznava pesnik „zadnjega viteza“ sam v krasnej pesni, ki jo je pel na spomin Preširnov. Govoril je dalje o dobi pred marcem 1848, ki je vladala na slovenskih tleh, kako so izvrstni možje, kot Čop, Smolé, Kopitar, Metelko in drugi nastali, koje Slovenci s ponosom mej svoje štejejo; ti s podvzeli se pogumom in uspehom domače jezikoslovje, zbujenje slovenskega narodnega duha. Bili so preiskovalci, misleči, učenjaki; tedaj stopil je nakrat Preširen mej nje, ta genijalni navdušeni pesnik, in govoril je svojemu ljudstvu v pristnem njega jeziku, ljudstvo ga je ponimalo in presunjeno prisluskivalo je glasom, kakoršnih do tija nij še slišalo. Preširen postal je ljubljeneц svojega naroda, a njegove pesni postale so imetje narodovo. Njegova knjiga je umeteljno delo v besede popolnem pomenu.

V razporu sè svojim srcem (ženska ne-

zvestoba), otovorjen s vsakdanjimi skrbmi, v rednem boji proti rajanjem sveta, pri kojem, ko je še živel, nij našel zasluženega spoštovanja, mračilo mu je vedno huje i huje življenje. K temu pridružila se je bolest o nesramnem, mačehinim ravnanji domačega jezika, kojega so valjda trpeli, nikdar podpirali, kletja vredna cenzura prejšnjega režima.

Preširen se je jako oveselil, ko je leta 1848 propal stari sistem, ko je vshajala tudi za njega domovino nova era; ko je ljubljenu domač govor donel polno i krepostno iz vseh slovenskih domačinov grli njegove pesni prvokrat popevale se v njegovem življenji od slovenskega naroda s popolno narodno zavestjo, ko so k nebu povzdigovale se doneče radosti himne boljše dobe.

To veselje nij se mu kalilo; 8. febr. 1849 leta umrl je France Preširen in reakcije nij več doživel.

Mnogo se je trdilo, ka so zapuščino pesnikovo skrili i kot auto da fé sežgali. Oni katere so to dolžili, i v obče nijso nikdar velicij simpatij kazali za prosto mislečega pevca — saj se je vendar na ljubljanskej gimnaziji slovenskej mladeži čitanje Preširnovih pesnij, najboljših, ki jih je kedaj slovenski narod imel kot — nedostojno — prepovedalo.

Ko je bil Preširen mrtev, bilo je njegovim rojakom jasno, kaj da so v njem izgubili, i tudi ta veliki pesnik delil je osodo največ velicij duhov, ki se stoprv po smrti slave.

Kar se tiče duševnega življenja Preširnovoga, bilo je obdarovano z neizmernim bogastvom; videlo je odtok i pritok, dan in noč, velika radost, neizmerno gorje. I kar je čutil, to nam oznanjujejo v premnogih promenih njegove pesni, zdaj dragocene cvetke humora, zdaj turobne mrtvašnice, zdaj čudomile ljubovne pesni, zdaj sveži, smeli popevi, zdaj zopet starostne poteze lastne, raztelesene vnanjosti.

Da se ves pomen Preširna kot pesnika izpozna, mora se pomisliti primitivno bitje slovenskega takratnega pismenega jezika. Vteh takrat še ne tako gibčnih, nesložnih slogih začel je nakrat peti, da so Slovenci začudeni poslušali i še dvomeč glasovom svojega jezika se čudili. I vendar je bil to proklinjan, proganjan, zaničevan jezik, kojega so, hvala centralizaciji v tako imenovanih izobrazenih nemških kro-

rila. Čudno dovolj, gospa nij pogledala kvišku čeravno je morala zapaziti, da se je nekaj gibalo nad njeno glavo. Za trenotek je vladal mir, potem pa je Jerica jela dalje doli iti. Takrat je gospa kvišku skočila in svoje roke iztegnivši rekla je nagloma kot poprej: „Kdo je tu?“

„Jaz“, odgovorila je Jerica gospe v obraz pogledavši, „jaz sama sem.“

„Ka češ ostati in z menoj govoriti,“ rekla je gospa.

Jerica nij le obstala, temveč približala se je blizu Emilije v stolu, kajti premočno jo je na-se vlekla godba najslajšega glasa, ki ga je kedaj slišala. Gospa je položila roke Jerici na glavo, ter jo k sebi potegnivši rekla: „Kdo si ti?“

„Jerica.“

„Katera Jerica?“

„Samo Jerica sem.“

„Ka si izpozabila svoje drugo ime?“

„Jaz nemam družega imena.“

„Kako si pa prišla sem?“

„Spremila sem gospoda Cooperja, ter mu pomagala razne reči nesti.“

„In pustil te je tu, da bi ga počakala, in tudi mene so tu pustili. Morave si pomagati druga drugej, ka ne?“

Jerica se je na to zasmijala.

„Kje si pa bila? Na stopnjicah?“

„Da, bila sem na stopnjicah.“

„Kako bi bilo, ko bi se ti vsedla na podnožnico mojega stola in z menoj nekoliko kramljala? Rada bi videla, ali bi ne mogli zaslediti tvojega priimka. Kje pa stanuješ?“

„Pri strijci Truemanu?“

„Pri Truemanu?“

„Da pri gospod Trueman Flintu. Vzel me je neki večer k sebi v hišo, ko me je bila Nani Grant vrgla na ulico.“

„Tako, ka si ti ona mala deklica? Po takem sem uže slišala o tebi. Gospod Flint mi je pravil o tebi.“

„Ka vi poznate mojega strijca Truemana?“

„Da, poznam ga prav dobro.“

„Kako se vi kličete?“

„Kličem se Emilija Grahamova.“

„Oj, poznam vas!“ rekla je Jerica ter je h kratu skočivši po koncu z rokami ploskala; „poznam vas. Vi ste ga prosili, naj me obdrži; on sam je to rekel, — slišala sem ga, ko je to pripovedoval; vi ste mi tudi podarili oblačilca. O, kako ste vi lepi in kako ste dobri, in jaz vam ljubim! O, kako močno vas vas ljubim!“

Ko je Jerica radostnim glasom govorila te besede, nategnila je gospica Grahamova čudovito svoj obraz ter se je videla vsa zamišljena in nemirna, kot bi Jeričin glas bil zadel na struno njenega spomina. Spregovorila nij, ampak oklenila je z rokami otroka ter ga bliže k sebi potegnila. Ko je oni čudoviti izraz izginil iz njenega lica ter je zopet navadno mirna postala, vzkliknila je Jerica, gledavši jo z začudenjem (čutil se jej je otrok ves čas govorjenja) nazadnje:

„Ka hočete spati?“

„Ne. — Zakaj?“

„Ker imate zaprte oči.“

gih zvali kmetovskega, kajti razumeli so besede, pomen, leblagozvočneje, plemeniteje donel je na straneh njihovega pesnika, ki, kot drugi Orfej, obdal ga je sè sladkimi glasovi.

Ta še nespreten jezik izpilil je Preširen z genialnostjo in drzovitostjo, ki še danes izbuja začudenje; v ta jezik sadil je klasične metrične mere in umeteljne forme, ustvaril je sonete, stance, tercine, glose, distihe itd. s popolnostjo oblike, kot bi bil jeden najstarših kulturnih jezikov, v katerem je pisal, i naj se trdi, kar se hoče, Preširen nij le misli svojim pesnim ustvaril, timveč tudi jezik. In vendar je priprostu tako umeven kot učenjaku, in radi tega je ljudski pesnik v najboljšem pomenu besede.

Po Anastaziju Grtinu je pevec Slovencev svojemu narodu tako-le govoril:

„Die Zunge löst' ich dir mit meinem Liede
Zu vollern Klängen gleich krystallinen Bächen,
Ich war ein Schmidt, der dir die Pflugschar schmiedete,
Der Sprache lang verödet Feld zu brechen.“

Pesni, vse uglasbene, dado se krasno peti, so se v ljudstvu največ vkoreninile. In zares, vsak stan nahaja v njih svojo pesnico, za vsako položeno je v njih arija. Večernico „pod oknom“ poje Slovenec kot Hrvat, Čeh, Poljak in Rus, vsaka, le količkaj časa na Slovenskem bivajoča, vojaška godba jo tudi igra. Tudi na Dunaji se često sliši v navadnih koncertih, kot na ulici od vojaških godb. Pesni so vse uzorne; „neizstroheno srce“ spada po lepoti ideje k najboljšim, kar se jih je kedaj storilo. Tudi prevod Bürgerjeve „Leonore“ je zelo popolen, da se čita kot original. Gazele slavijo Preširno ljubezen, ter so premično in blagozvočno ustvarjene.

Soneti so Preširnovi najboljši, najpopolnejši in le rodod Slovenec razume mojsterstvo in ljubeznjivost, s katero so se te vrste poezije proslavile. Vse Preširno življenje ide v teh sonetih mimo nas, najprvo njegovo literarno delovanje, potem nesrečna ljubezen, njegova bolešt, poraga na znano slovensko abecedno vojsko, nadalje razval njegove vnanosti in temne in temnejše podobe in slednjič turobna „memento mori“.

Ne bode smelo, ako se trdi, da, kar je pri Nemcih Schiller, pri Francozih Racine, pri Angležih Shakespeare, pri Italjanih Petrarka, pri Rusih Puškin, pri Poljakih Mickievič, to je Slovencev Preširen.

To je v kratkih potezah predavanje Pennovo o Preširnu. Čital je g. Penn več na nemško prestavljenih Preširnovih pesnij, kakor: Izgubljena vera, Kam, Nezakonska mati, Neiztroheno srce. Nemcem so se zelo dopadale, kar so često dokazali z obilnim ploskom. Pri mizi, pri kojeh je sedelo več udov „slovenskega kluba“, katerim je vstopnice dal gosp. Penn sam, sedela je tudi Slovenka, ki je Preširna dobro poznala, (kakor je trdila), in uže leta 1848. in 49. leta Preširnovi pesni v javnosti v Ljubljani deklamovala. Solze so tej gospej slovenskega pokolenja iskriale v očeh, kako jo je presunilo predavanje o Preširnu. Piše se za Lujizo Oblakovo.

Po predavanji je bilo kritikovanje o omejenem predavanji. Najprvo je kritiziral doktor židovske krvi. Hudo je udrihal po Preširnu, po Slovenceh, po Slovanstvu; a tu je vstal takrat predsednik društvu tudi semitskega rodu, ter je v veliko naše začudenje res krasno govoril o Preširnu ter prav vspešno pobijal dokaze in trdenja svojega predgovornika. Da mu Preširnovi poezije kakor i drugih slovanskih segajo v srce, temu je kriv le predgovornik sam, a nikakor ne Preširen, Puškin ali Mickievič, na katero izjavo je bil vseobče plosk in odobravanje. Hvalilo je še več nemških literatov Preširna in njegove poezije, odobraval se je vseobče misel in nameravanje Pennovo, ka bode v kratkem vse Preširnovi poezije prevodil v nemški jezik, ter v posebnej knjigi izdal. Jeden kritikarjev je Preširna tudi zarad tega hvalil, da Preširen nij bil politik, ter je s svojimi poezijami „strašil“ pred panslavizmom, akoravno se je prej trdilo, da je Preširen bil več nego Slovenec, namreč Slavjan, kar so dokazali iz njegovih poezij. Dovolilo se je tudi navzočim Slovencev govoriti in pobijati razloge zoper Preširna. In res! vstal je jeden, ter govoril kot Slovenec v lepej nemščini, zahvalil se je v imenu navzočih Slovencev za oslavljenje najboljšega slovenskega pesnika, za obče ugodno kritikovanje, udaril je tudi pošteno po razjarjenem židu in govoril, da so mu Nemci ploskali in njegov govor odobraval. Slednji je vstal g. Penn sam, ter ostro in dokazovalno izjavil se proti židovskemu kritikovalcu, ki je iz popolnem nepravičnih razlogov obsojal Preširna.

Slavo torej g. Pennu!

Po predavanji bila je prosta zabava. Tu se je govorilo potem mnogo o Slovenceh, o njih pesnikih o slovenski zgodovini itd. Štirje navzočni Slovenci bili so od udov društva v sredino povabljeni. Jeden Nemcev je napisal slovenskemu jeziku; hvalil prizadevanja Slovencev itd. Slovenec, ud „slov. kluba“ odgovoril je, ter se zahvaljeval za nemško gostoljubnost. Izrekel je stavek: „Ko bi vsi Nemci toliko pravični bili proti Slovencev, kot so baš udje tega društva, morebiti bi Slovenci bili uže na lepšej stopinji kulture.“

Preširnova slava se torej uže daleko mej Nemci širi. R. P.

Domače stvari.

— (Občni zbor „Slovenske Matice“) v sredo popoldne, katerega se je udeležilo nad 80 udov, trajal je skoro tri ure, bil je jako živahen, skoro bi rekli včasih blizo da viharen. Debate o delavanji Matice in posameznih predlogih so se udeležili gg. Jurčič, Šolar, Parapat, Šuklje, Vilhar, Poklukar, J. Bleiweis, Klun, Špendal, Strbenec, Flis, Pleteršnik, Gutman, in drugi. Poročilo hočemo dopolniti.

— (Iz Zidanega mosta) se nam piše 24. jan.: Čital sem v današnjem „Sl. Narodu“, da ostane železnica še več tednov proti severu zaprta. Nij tako. Proroki, ki so to trdili, niso dobro prorokovali, kajti uže v noči od 22. na 23. t. m. prestopili so pasažerji dunajskega poštnega vlaka, ki je dospel do nesrečnega kraja posipa, v pomočni vlak, ki je z Zidanega mosta prišel, in ravno tako so prenesli hitrovožno blago v ta pomočni vlak. Isto tako se je godilo pri vseh poznejih vlakih, dokler se je denes po polu dne splošni promet, tedaj tudi za tovore, nekoliko po 2. uri odprl, se ve da le z „enim“ tirom. Jutri po polu dne se odpre še drugi tir, tako, da bo z jutrajšnjim dnevom ves promet, kakor pred posipom direktno odprt in sprejet. Denes po dveh poskusih so namreč v navzočnosti višjih glav vseh železniških oddelkov, višjega stavbenega svetovalca, okrajnega glavarja iz Celja in drugih visocih osob, najprvo z eno, potem z dvema mašinama, in zadnjič sè celim vlakom, ki je imel razen omenjenih 2 mašin še 21 vozov pripetih, prodreti, kar se jim je tudi posrečilo, in sicer tako, da se

„Dragi otrok, te so zmerom zaprte.“

„Zmerom zaprte! Zakaj?“

„Jerica, slepa sem; — videti ne morem ničesar.“

„Ne videti!“ odgovorila je Jerica. „Vi ne morete videti! Ka mene sedaj ne morete videti?“

„Ne,“ odgovorila je gospica Grahamova.

„O,“ vzkliknila je Jerica ter je globoko zasopla, „kako vesela sem!“

„Vesela?“ rekla je gospica Grahamova v najmilejšim glasom, ki se je kedaj slišal.

„O, se ve da,“ rekla je Jerica, „tako vesela sem, da me ne morete videti, ker me bodete tako morebiti radi imeli.“

„Bi te pač ne ljubila, ko bi te videla?“ rekla je Emilija prav polagoma in milo otroka po obrazu z roko božaje.

„O ne!“ odgovorila je Jerica; „tako grda sem. Veseli me, da ne vidite, kako grda sem.“

„A, Jerica! pomisli vendar,“ rekla je Emilija s tistim otožnim glasom, „kako bi

tebi bilo pri srci, ko bi ti ne videla svetlobe, ko bi ti ne mogla videti ničesar na svetu.“

„Ali vi ne morete videti solnca, zvezd in neba in cerkve, v katerej ste? — Ka ste v temi?“

„V temi sem ves čas, v temi po noči in po dnevi.“

Jerica se je močno zajokala.

„Oh!“ vskliknila je, ko je stokaje zopet mogla govoriti, „to je prehudo! to je prehudo!“

Otrokova bolešt je bila nalezljiva in prvičkrat čez mnogo let je jokala Emilija zarad svoje slepote.

A bilo je le nekoliko trenutkov. Nagloma se je zopet umirila ter je skušala tudi otroka umiriti rekoč:

„Pst! pst! ne jokaj se in ne toži, saj nij tako hudo. Jaz to prav lahko prenašam. Navajena sem tega in sem popolnem srečna.“

„Jaz bi v temi ne bila srečna, studila se bi mi temota,“ rekla je Jerica. „Nijsem ne vesela, da ste slepi; to mi je žal zares; želela bi, da bi vi mogli videti mene in vse.“

Ka se ne morete na kakov način dati oči odpreti?“

„Ne,“ odgovorila je Emilija, „nikdar ne. A ne govorive več o tem; govorive o tebi. Rada bi vedela, zakaj si misliš, da si tako močno grda.“

„Ker ljudje pravijo, da sem grd otrok in da nikdo ne ljubi grdih otrok.“

„Da; pa vendar,“ odvrnila je Emilija, „ljudje imajo radi tudi grde otroke, če so dobri.“

„A jaz nijsem dobra,“ rekla je Jerica, „jaz sem zelo hudobna.“

„A lahko si dobra,“ rekla je Emilija, „in potem te bo vsak rad imel.“

„Ka vi mislite, da bi jaz lahko bila dobra?“

„Se ve da, če se potrudiš.“

„Potruditi se hočem.“

„To upam,“ rekla je Emilija. „Gospod Flint se nadeja veliko dobrega od mlade svoje deklice; in ta mora vse storiti, kar jej je le mogoče, da mu bode dopadela.“

(Dalje prih.)

železnica, kjer sta tira le za silo provizorično napravljena, in na posutem kraju nekoliko zvišana, čisto nič nij posedla. Iz tega lahko posnamete, da se bode jutri promet na celem progi Dunaj-Trst nemoteno sprejel, ako ne bode novega posipa, česar se, žalibog še močno bojijo — in morebiti kmalu.

— (Slovensko gledališče.) V torek 30. t. m. se bode prvič predstavljala Schillerjeva žaloigra v 5 dejanjih „Kovarstvo in ljubezen“. Upamo, da se bode ta večer slovenska inteligencija v polnem številu zbrala v Talijnem hramu.

— (Imenovanje.) Sodski adjunkt v Metliki J. Martinak je imenovan za sodnika v Laščah, adjunkt L. Ulčar pri ljubljanski sodnji pride za okrajnega sodnika v Mokronogu, a mokronoški sodnik J. Jagodic je prestavljen v Loko.

— (Veteransko društvo) v Ljubljani napravlja 27. jan. v kazinski restavraciji ples. Vstopnice se dobe v klobučarnici g. Zupančiča.

— (Huda ženska.) Piše se nam od tod: V sredo popoldne gre čez frančiškanski most starikav kmetik mož. Naenkrat priteče ženska za njim ter pravi: „Lej ga, dajte dajte tisto svečo nazaj!“ To izreki mu poseže za kamižolo in mu izleče teško zvito svečo ven; potem mu potegne klobuk z glave ter ga začne mahati po obrazu, češ: „Drugo pot pa bolj pazite, če mislite krasti.“ Mož pa nij rekel nobene besede, nego je tiho šel dalje, misleč si, bolje je, da doma spim, nego na „rotovži“.

— (Mrz.) Piše se nam z Notranjskega: 24. t. m.: Na Krasu nastalo je tolikanj mrzlo vreme, da v Prestranku in Postojni denes prično led voziti. Torej pivopivci, ne še obupati.

— (Veselica) bralnega društva Borovniškega 14. t. m. bila je jako dobro obiskana. Posebno odlikovali so se naši domači gg. pevci, katerim se je pridružil Preserški g. učitelj. Pri tej priliki nabrala se je večja svotica za „Narodno šolo“.

— (Posnemanja vredno!) Novi zakupniki užitnine 7 okrajev na Kranjskem, h katerim spada tudi ljubljanska okolica, uporabljajo tiskovine izključljivo v slovenskem jeziku. Gotovo posnemanja vredno!

— (Nesreča.) Piše se nam iz Borovnice 24. t. m.: Krepak mutec Matija Mikuš iz Rakitne pri Borovnici, šel je v soboto 20. t. m. zjutraj v breg iskat si dobrega lesa za kola. Zmačkalo je mutcu stopinje, in valil se čez skalovje v strašno globino. Še le v nedeljo zvečer so ga našli, trpečega v mrazu. Imel je vse razkopano okolo sebe, ker se je revež boril s smrtjo in še le v ponedeljek 22. t. m. zvečer je umrl, akoravno je imel popolno razbito glavo.

— (Nesreče.) V Trbovljah je rudarju Jurji Babiću kos kamenega oglja tako na noge pal, da ga je teško ranil. — V Hrastniku je delavec J. Čibej v rudarsko globino padel in precej umrl.

— (Nedolžen.) V Celji je stal pred porotno sodnijo 22. t. m. klobučar France Čehun iz Žavca, tožen, da je mizarja Trzana požgal. 15. oktobra p. l. je Trzanu namreč pod kozolcem zgorel voz suhe detelje, drugi dan so našli škatljico klinčkov blizu tam, ki so bili opaljeni. Ker je Čehun žugal Trzanu večkrat, da mu bo delavnico zažgal, padel je sum nanj. A ker so priče govorile vse za zatoženca, bil je oproščen. Ginen je rekel

porotnikom, predno je šel iz dvorane. „Saj sem tudi nedolžen, Bog mi je priča!“

— (Gld. 50.000) je plačal naenkrat za zavarovanje večjega dohodka prof. Miecislav Potocki v Parizu našej narodnej zavarovalnici banki „Slaviji“. Iz tega je razvidno, da si je banka „Slavija“ pridobila uže tudi za granicami naše države in v višjih krogih ono zaupanje, katero pri nas uže nekaj let uživa in ne moremo si kaj, da bi je pri tej priložnosti zopet vsem svojim čitateljem najiskrenejše ne priporočili.

— (Deželna sodnija ali „krvava rihta“?) Prijatelj našega lista nam piše: Imel sem opravke pri tukajšnjem c. kr. uradu za odmerjevanje pristojbin. Gospod, s katerim sem govoril, me je — menda zavoljo tega, ker sem slovensko govoril, — jako ostro in nemilostljivo pogledoval, ter me naposled odkaže na „krvavo rihto“. Ker so pa moja ušesa takih strašnih jezikovih barbarizmov uže popolnem odvajena in me je posebno iznenadilo, da se enaki izrazi od izobražencev še dandenes rabiti morejo, vprašam gospoda: „Menda je to deželna sodnija?“ — „Per krvav' riht, pravi Kranjec“ — odreže se gospod in mi obrne hrbet.

Razne vesti.

* (Kdo se je začel oboroževati!) V Berlinu se je večkrat zgodilo, da je bila kaka dama na sprehajališči napadena. Zato pa so berlinske dame naredile društvo, katerega članice bodo nosile na strani pripasano bodalo, v obliki pahalnika (fächer), da ga napadalcu zabodejo kar naravnost v srce! Poprej so dame nosile pahalnike v obliki bodal, zdaj pa nosijo bodala v obliki pahalnikov. Napredek!

* (Star je bil.) V Smirni v Mali Aziji je umrl moker Stavrides, star 132 let. Mož je vsak dan pil 400 gramov žganja a bil je vendar vedno zdrav in je tako visoko starost dosegel.

Dunajska borza 25. januarja

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67		60	
1860 drž. posojilo	113		50	
Akcije narodne banke	838			
Kreditne akcije	143		70	
London	124		10	
Napol.	9		90 $\frac{1}{2}$	
C. k. cekini	5		91	
Srebro	116		60	

Štev. 904/okr. š. sv.

Izpraznjena služba nadučitelja

na dvarazrednej ljudske šoli v **Kostanjevici** je za podeliti.

Dohodki: letna plača 500 gold., opravljeni doklad 50 gold. in stanovanje.

Čas za vložbo prošenj je do

11. marca 1877.

Prošnje naj se izročajo pri krajnem šolskem svetu v Kostanjevici.

C. k. okrajni šolski svet v Krškem, dne 21. januarja 1877.

(19—1) Predsednik: **Schönwetter.**

Lepa vila

s hlevi, na tržaški cesti, krasno ležeča, blizu fabrike za tobak, se po ceni prodaje.

Natančneje poroča o tem administracija tega lista. (416—16)

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. **Franca Kolmana** na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do

(378—16) **A. Schneiderja.**

Menj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaje.

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigatorje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne steklenice, vezi za počene

po fabriške ceni.

Jedino le pri (53—31)

Gabriel Piccoli,

tekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobi:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8^o 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski tiskarni. 8^o 9 pol. Cena 30 kr.

Jedina trgovina na Dunaji!

katera je ugodna za tako slabe čase, sklenila je cene blaga še za 30% znižati in ta je

Kineškega srebra fabrikna zaloga

H. Bettelheim & Co.,

Dunaj, Kärntnerstrasse 14, v bazarju.

Veljalo je na primer. ■

	prej	sedaj		prej	sedaj
6 žlic za kavo	gl. 3.50	gl. 1.50	1 posodica za turški		
6 navadnih žlic	7.50	2.75	tobak	gl. 4.—	gl. 1.50
6 nožev za obed	7.50	2.75	6 mal. tas za sladkor	3.50	1.20
6 vile	7.50	2.75	1 posodica za maslo	3.—	1.50
1 vel. žlica za juho	5.—	2.50	3 korke s podobami	3.—	kr. 90
1 „ „ mleko	3.—	1.50	1 par svečnikov	6.—	gl. 3.—
1 moka skledica z žlico	6.—	3.—	1 majolka za čaj	8.—	gl. 6.—
			1 posoda za olje i osot	8.—	gl. 5.—

Posebno za darila pripravno!

6 nožev,	vseh 24 komadov v elegantnem etuiju na mesto gl. 24 samo	6 desertnih nožev,	vseh 24 komadov v elegantnem etuiju namesto gl. 26
6 vilic,		6 „ vile,	samo gl. 9.75.
6 žlic		6 „ žlic,	
6 žlic za kavo.	9 gl. 50 kr.	6 postavcev za nože,	

Najnovejša pasta za čiščenje zlatnine, srebrnine in kineškega srebra, škatljica 25 kr., 6 škatljic gl. 1.20.

Jako lepe tase, majolke za kavo in čaj, service za čaj, stojalca za pogrnene mize, grandole, posipalci za sladkor, čašice za jajca in garniture za jajca, posodice za zobotrebe, sponke za servijete itd. itd. Na vzunaj razpošilja se točno in vestno proti poštnem povzetku. Na zahtevanje dopošilja se tudi razločeni cenik brezplačno. (142—22)

Pri **Stonu**: Bredtvan iz Zagreba. — Vogler iz Kranja. — Golob iz Dolnjekega. — Štore iz Mengša. — Žerovec iz Trbiva. — Jerovšek iz Bistre. — Pri **Malki**: Palm iz Dunaja. — Calavini iz Trsta. — Engel iz Dunaja. — Dona iz Linca. — Koster, Heiman, Kohn, Bauman iz Dunaja. — Pri **Zamorci**: Semiger iz Celja. — Danzinger iz Bleda. — Pochl iz Linca. — Weis iz Gradca. — Pri **Mestu Ljubljane**: Rühwald iz Peče.

24. januarja: